

Särits

ÜLESANDED
TÄISKASVANUTELE
ÜHESKOOS
LAHENDAMISEKS
OMA VANEMATEGA

SÄRTS. Ülesanded täiskasvanutele üheskoos lahendamiseks oma vanematega.

Autorid: Tiina Tambaum ja Anu Jonuks

Konsultandid: Päästeameti ennetustöö osakonna töötajad

Illustraator: Tiina Orav

Küljendus: Ekes OÜ

V vihik (2020)

ISSN 2613-7321

Kogumiku väljaandja on MTÜ 65B. Kogumiku väljaandmist toetas Päästeamet.

„Särts“ on kaubamärk, mis kuulub MTÜ-le 65B.

Ülesanded 2, 4, 7, 8, 10, 15, 18, 19, 20, 21, 22 on koostanud Anu Jonuks.

Ülesanded 1, 3, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17 on koostanud Tiina Tambaum.

Teie tagasisidet ootame aadressil klassivanem@65b.ee.

Aitäh!

1. Rohkem või vähem

Kirjutage igale reale sümbol < või > või =, et lause oleks õige.

< tähendab „on väiksem või vähem kui“

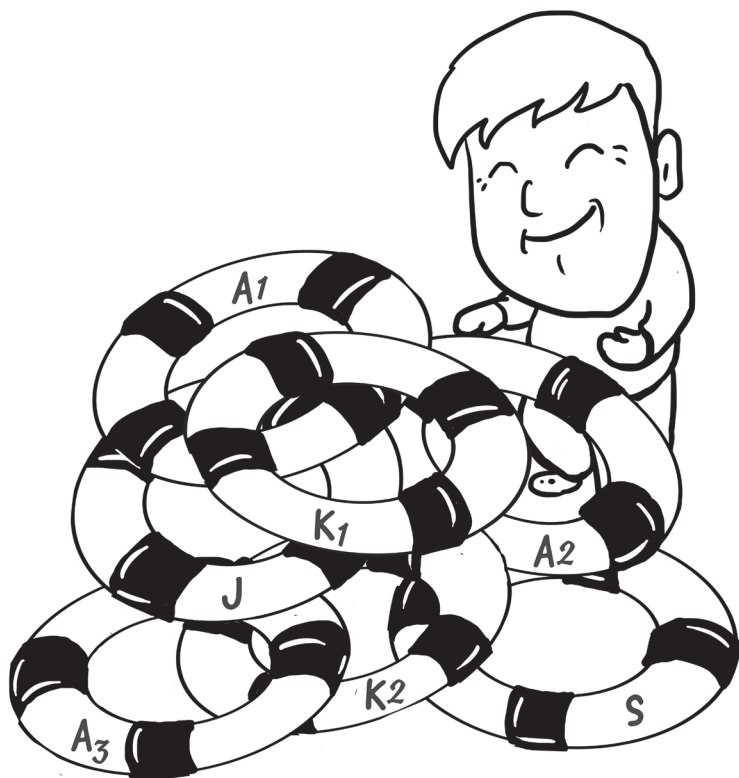
> tähendab „on suurem või rohkem kui“

= tähendab „on sama palju kui“ või „on sama, mis“

A	60–74aastaste osakaal, kellel on kehv ujumisoskus		60–74aastaste osakaal, kellel on hea ujumisoskus
B	Oma võimete ülehindajaid keskeas kainete inimeste seas		Oma võimete ülehindajaid vanemas eas kainete inimeste seas
C	Kogukondade püstitatud veeohustusstende, mis on lõhutud		Kogukondade püstitatud veeohustusstende, mis on kasutuskõlblikud
D	60–74aastaste seas neid, kes käivad ujumas rannavalveta ujumiskohtades		Kõikide inimeste seas neid, kes käivad ujumas rannavalveta ujumiskohtades
E	Hukkunuga veeõnnetusi, kus inimene suples		Hukkunuga veeõnnetusi, kus inimene kukkus või libises vette
F	Peresid, kes jätavad eaka lähedase veekogu äärde järelevalveta		Peresid, kes jätavad lapse veekogu äärde järelevalveta
G	Neid, kellele soovitatakse paadis päästevest selga panna		Neid, kes paadiga sõitma minnes panevad päästevesti selga
H	Vanemate inimeste seas neid, kes joovad teadlikult iga päev vett		Nooremate inimeste seas neid, kes joovad teadlikult iga päev vett
I	Inimesi, kes võivad korraga püsti olla, kui vahetatakse kohti paadis		Inimesi, kes võivad korraga püsti olla, kui vahetatakse kohti rongis
J	Inimeste arv, kes peavad kandma päästevesti 5-inimese paadis		Inimeste arv, kes peavad kandma päästevesti 5 istekohaga autos

2. Paadikuuri päästerõngad

Küla paadikuuris on päästerõngaste varu. Oleg läheb merele ja otsib sassis kuurist oma rõngast. Nagu ikka, on see, mida otsid, kõige all. Milline rõngas on kõige alumine? Milline rõngas on pealmine? Mis sõna moodustub, kui rõngad kokku korjata, alustades kõige pealisest?

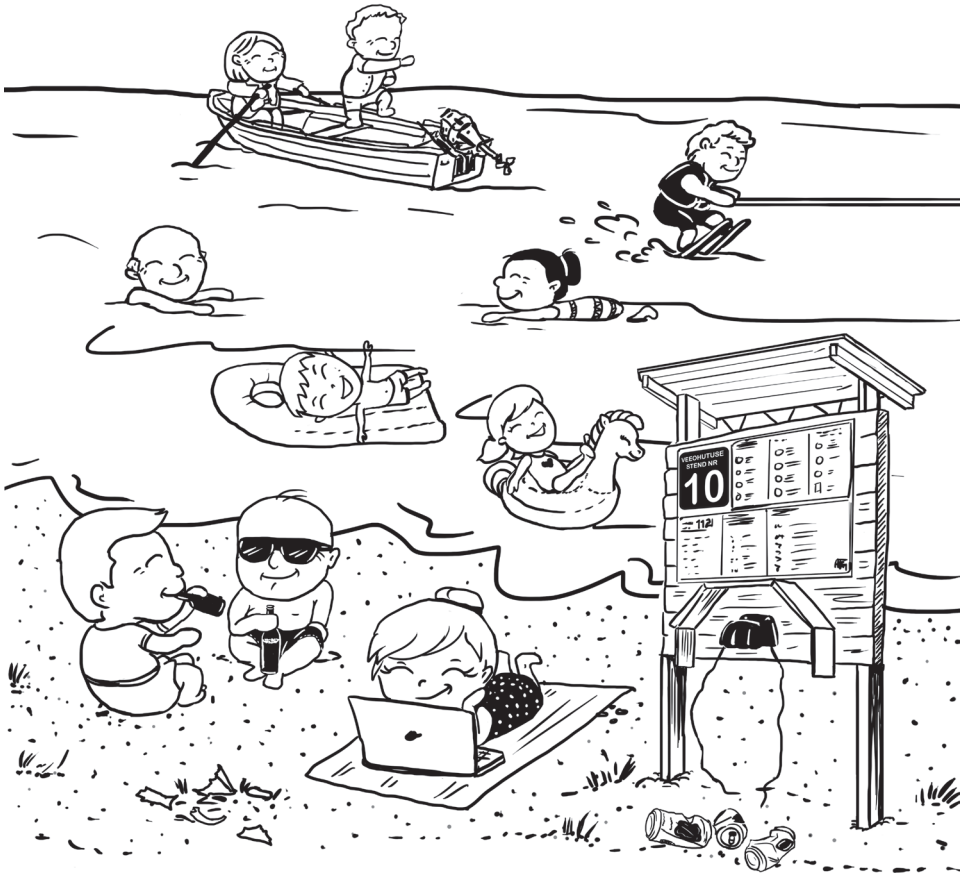
3. Armastus rannas

Leidke teksti seest vähemalt 13 erineva kooli- ja bürootarbe nimetused. Need võivad olla peidetud ka sõna sisse või olla kokkuloetavad järjestikustest sõnadest. Lugege lugu läbi. **Kirjutage, millised kooli- ja bürootarbeld leidsite. Mida arvate Ilme loost?**

Ilme läks Markusega randa. Lapsel oli kaasas värviraamat. Nad leidsid suvitajate vahel sopi naljaka kübaraga naise juures, keda piidles agar vutimees. Õnneks jäi nende vahele külma vee kraan. Markus lippas kohe vee äärde. Korraga nägi Ilme tuttavat nägu. „Taevas, see on ju Rein!“ Mees oli 50 aastat tagasi tema silmarõõm, kuid jõi ning oli pehme nagu plii. Atsakas Ilme liipas (ta kasutas keppi) võlutult Reinu suunas, nii et oleks peaaegu Utah velotakso ette astunud. Ka mees märkas teda, tõstis laia žestiga pudelit – see oli endiselt igapäevane janukustutus – kummardas Ilmele nagu laisk aus tiksuja. Sellega oli ime möödas. Aga kus on Markus? Seal, kus poiss mängis, helkis vaid liivalohus vesi, värvide raamat ligunes selle sees. Ilme hüppas püsti, liipas paremale, tormas vasakule. Taamal luristas Markus mahla ja sõi. Kübaraga naise kotist oli pärit kääridusalati leiba.

4. Kuuma päikese eest, oooo

Mis on rannas valesti?

5. Kus Kalev eelmisel aastal ujumas käis?

Vees ujudes tuleb ujujal liikuda paralleelselt kaldaga.

Teades seda, märkige, millises veekogus ujudes jätab ujuja trajektoor linnulennult sellise joone:

6. Asjad oma kohale!

Teie külas on väike järveke, kus nii vanad kui noored armastavad käia ujumas. Rannaäär on täis ka kalamehi. Kaks aastat tagasi püstitasid küla sádeinimesed vee áärde veeohutusstendi. Kahjuks láks aga nii, et järgmisel suvel oli stend rikutud. Olemas olid juhendid, kuid vahendid, mida hádaolukorras kasutada, olid kadunud. **Leidke pildilt asjad, mis on stendilt kadunud (3) ja joonistage asjad oma kohale tagasi.**

7. Naabrimees Leo salakiri

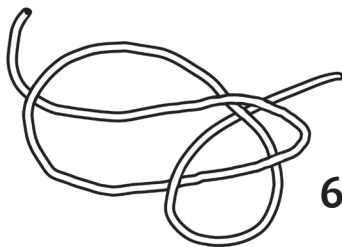
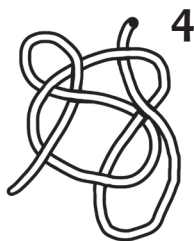
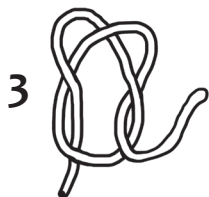
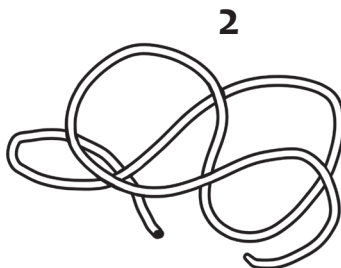
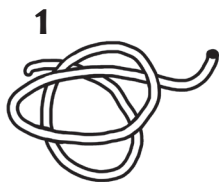
Naabrimees Leo on juba terve aasta saatnud Teile salakirju, kus kiidab Teid ja püüab enda vastu huvi äratada. Sel korral on Leo saanud uue telefoni. Ta asub sellega hoogsalt tegudele. Mida Leo Teile öelda tahab?

LEILLEMALETEALEDELEÜTLELESLEETLETÄLENA
LEONLEUVLEKIIRLEGUSLEMALEDALELAM
LELÄHLEMELERANLEDALE

8. Siimu sõlmed

Siimul on kuuri kogunenud hulk nõöri- ja köiejuppe. Kassil on jooksupaeg ja ta on kuuris kõik segamini paisanud. Siim peab koristamisel olema tähelepanelik. **Millistesse nõöridesse tekib sõlm, kui neid mõlemast otsast tõmmata?**

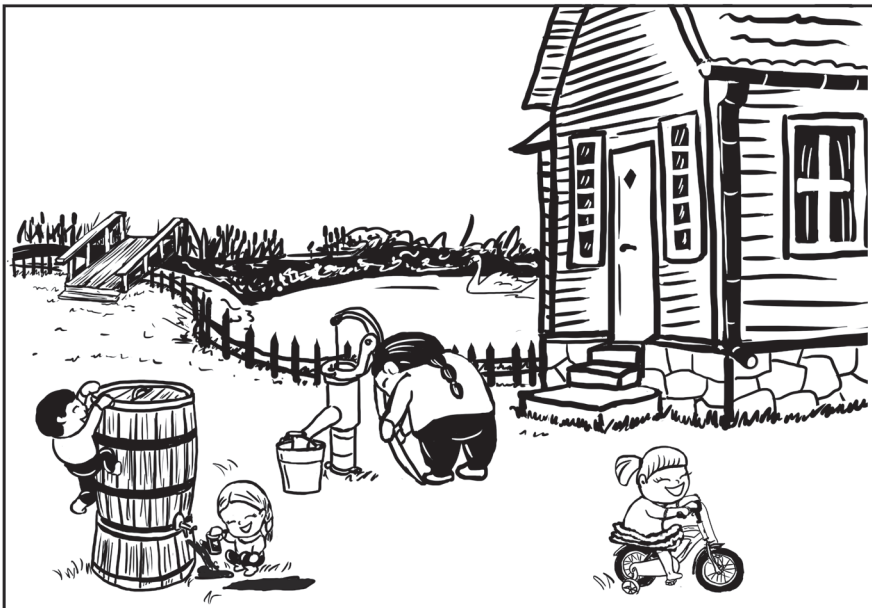
9. Andekuse test

Valige igale situatsioonile üks õige väide. Kui variandi A ja B vastused erinevad, on Teie loogikas viga sees.

1A. Oled näinud lapsepõlves, kuidas rongijuht rongi juhib. a. oskad rongi juhtida ja kui peaks tekkima võimalus, asuksid rongi juhtima b. sõidad rongiga tavareisijana c. rongiga sõites kasutad alati võimalust minna rongijuhti õpetama	1B. Lapsepõlves isa näitas, kuidas konna ujuda, ja oled terve elu käinud veekogudes suplemas. a. Sa oskad ujuda b. Sa ei oska ujuda c. kui on vaja, siis oskad ujuda
2A. Olid rajooni meister 400 m jooksus. a. suudad oma võiduaega praegu korrata b. arvad, et jooksmine on laste ja noorte jaoks c. sama ajaga läbid 400 m praegu ainult autoga	2B. Oled eluaegne kalamees. Nooremana oled ka paadist vette kukkunud. Üks kord ronisid paati tagasi, teistel kordadel ujusid kaldale. a. elukogemus näitab, et Sa suudad paadist vette kukkudes alati kas välja ujuda või paati ronida b. peaksid kalastamise ära lõpetama, abikaasa räägib sama c. kalale minnes paned päästevesti selga
3A. Sa pole mitte kunagi näinud virmalisi. a. Sulle pole määratud virmalisi näha b. Sa kindlasti näed virmalisi, millalgi edaspidi c. Sa sõidad sügisel Islandile, et näha esimest korda elus virmalisi	3B. Sa pole mitte kunagi oma kodus kukkunud. a. Sa oled saatuse poolt välja valitud ega kuku kunagi oma kodus b. kukkuma hakkavad kõik, see on aja küsimus c. oled võtnud ette abinõusid, et mitte kukkuda
4A. Sa ei tarbi alkoholi autoroolis, a. sest alkohol vähendab Su reaktsioonikiirust ja nüristab taju b. sest alkohol teeb Su uniseks ja magades ei saa ju juhtida c. sest siis ei jõua teiste õiendamist ära kuulata	4B. Sa tarbid alkoholi paadiga sõites, a. sest Sa ei mõtle sellele, mida teised tunnevad, kui ära upud b. sest muidu, ilma alkoholita võib ju vee peal ära külmuda c. sest sõpradega on hea koos jõmiseda
5A. Sa lapsena kasutasid keppe suusatamisel ja siis, kui kellelegi oli vaja virutada. a. kasutad keppe siiaamaani mängimiseks ja kaklemiseks b. keppidega kõnnivad ainult narrid, Sina pole narr c. kasutad keppe selleks, et paremini tasakaalu hoida	5B. Su elamises ei ole seintel käetugesid, Sa pole kunagi proovinud liikuda tugiraamiga. a. Sa oled vana kooli inimene ja oma ellu muutusi põhimõtteliselt ei tee b. käetoed toas ja tugiraamiga liikumine näitavad inimese nõrkust c. peaksid asja uurima, sest käetoed ja tugiraam hoiaksid Sind liikumises

10. Ohtlik hoov

Mis on esimesel pildil hoovis ohtlikku? Millised ohud on teisel pildil kõrvaldatud? Leidke 7 erinevust.

11. Abivahendid ja kaitsevahendid

Liikudes vasakult paremale või ülalt alla, leidke 30 abivahendit ja kaitsevahendit.

Abivahendid on tervisepiiranguga inimesele, et ta saaks elada täisväärtuslikku elu. Kaitsevahendid on kõikidele inimestele, et ära hoida õnnetusi või vähendada vigastusi.

Millised asjad on üheaegselt nii abivahendid kui kaitsevahendid?

Lisaks leiate siit veel 63 tavalist sõna.

K	A	K	A	T	T	E	L	I	I	V	E	N
ü	R	P	Ä	I	K	E	S	E	V	A	R	I
A	V	A	L	V	E	S	I	K	Ü	B	A	R
I	U	N	A	S	T	U	S	K	K	A	R	K
P	T	O	I	D	U	K	A	A	R	T	A	U
R	I	S	K	Ž	G	S	Õ	B	R	A	D	V
I	G	I	L	I	I	K	U	R	G	H	A	K
L	I	P	Ä	N	R	U	L	A	A	T	O	R
L	J	Ä	Ä	N	A	E	L	T	A	L	D	E
I	Ä	Ä	T	N	A	N	O	A	V	I	L	E
D	Ä	S	S	I	M	Ü	T	S	A	K	U	M
I	S	T	E	M	I	R	O	T	I	U	U	O
S	E	E	D	E	N	I	R	O	H	U	D	B
E	M	V	E	S	I	I	A	O	I	L	I	I
K	Ä	E	P	I	D	E	T	L	N	A	S	I
A	R	S	I	L	E	S	A	A	G	R	O	L
O	K	T	E	T	O	E	S	T	U	S	K	A

12. Laevade pommitamine

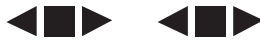
Kevin saadeti koolivaheajal vanaema Vanda juurde. Vanaema pakkus poisile välja mängida vana head laevade pommitamist. Kevin oli nõus, aga tahtis reeglid põnevamaks teha. Mänguväljaku äärtes on märgitud, mitu ruutu selles reas või veerus võib olla laevadega täidetud. Laevad on nii vertikaalselt kui horisontaalselt ja üksteise vastu ei puutu.

Märkige ruudustikule:

1 praam (4 ruutu)

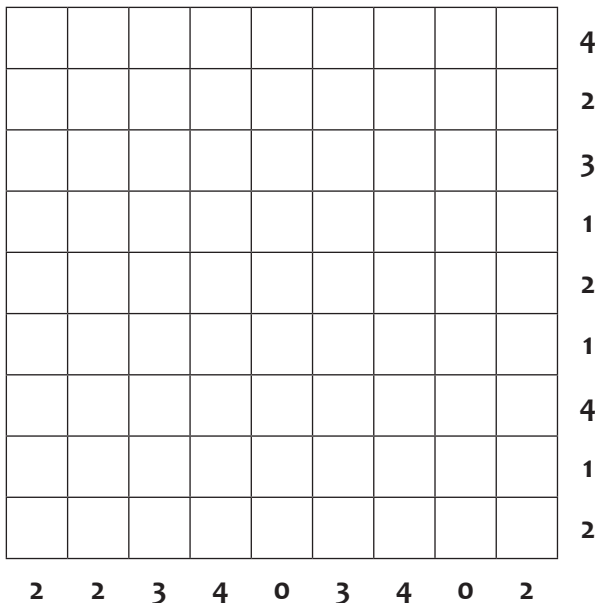
2 kaatrit (3 ruutu)

3 kalamehe paati (2 ruutu)

4 vesijalggratast (1 ruut)

13. Miralda ja Mihkel maandavad õues riske

Miralda ja Mihkel on taas teinud muudatusi, tunnistades vanusega kasvavat ohtu komistada ja kukkuda. Õues nad midagi muutnud ei ole, aga peaks. Õues tuleb samamoodi kukkumiseriski maandada. Milliseid ümberkorraldusi Miralda ja Mihkel peavad hoovis tegema?

Asetage need sõnad luuletuses õige koha peale.

kummarduda, ülearu, vedeleb, tunni, julgeks, pori, sandiks, silla

Sa libised kõigil, mis mädaneb,

kukud otsa sinna, kus _____.

Tiiki ja kraavi pole luba

veevõtuks _____.

Kastekann muudab su _____

kohas, kus muidu ei kulgeks.

Kaevust vesi pumpa esmalt _____,

et kastmisel uuendus sünniks.

Käsi puud, piirded ja käru

pole õue peal _____.

Kui tee viib üle purde või _____

terve mõistus tuleks rattalt alla.

Purre, mis eluaeg kandis

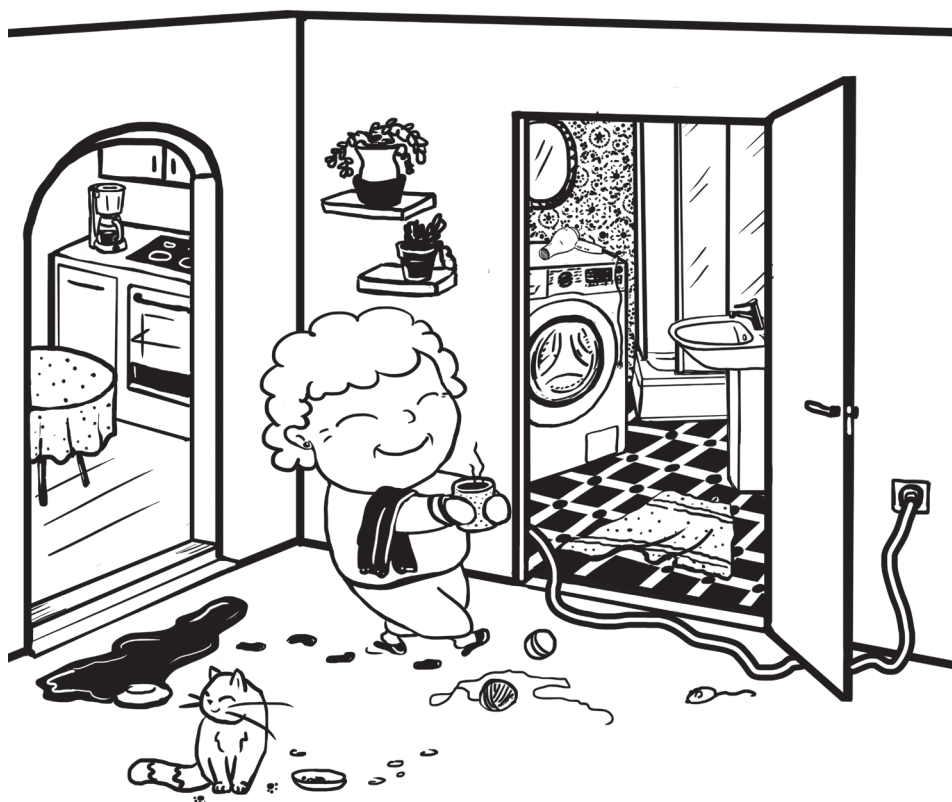
ühtäkki muudab su _____.

Killustik parem kui _____,

tark on see, kes tervise ori.

14. Riskantne teekond

Meeli võtab oma kohvija läheb vannituppa duši alla. Joonistage pildile teekond, mille jooksul Meeli võib kaotada tasakaalu ja kukuda. Kokku on pildil seitse ohukohta.

15. Tähtis märkmikuleht

Rein kirjutas märkmikku esemete nimed (4), mis tuleb paati kindlasti kaasa võtta, et paadisõit oleks ohutu. **Leidke täherägastikust neli vajalikku nimetust: päästerõngas, veehauskar, särituli, päästevestid.** Sõnu leiab vaadates paremalt vasakule, vasakult paremale, ülalt alla, alt üles ja diagonaalis. **Milleks neid esemeid kasutatakse?** Veel lisas Rein märksõnu, mis seostuvad talle eesseeisva paadiretkega. **Leidke ka need.**

A	S	P	I	L	V	L	K	S	D	O	P
E	S	Ä	R	G	I	V	U	I	I	B	N
R	P	Ä	I	K	E	O	I	S	T	K	M
S	P	S	R	U	D	V	K	T	S	Õ	I
A	R	T	O	I	A	O	L	M	E	N	S
S	P	E	R	N	T	K	G	L	V	M	E
B	R	R	A	K	S	U	A	H	E	E	V
S	T	Õ	N	G	V	H	L	U	T	K	T
K	O	N	N	V	E	T	S	I	S	I	K
N	U	G	A	S	E	E	M	I	Ä	V	A
L	O	A	R	Õ	P	N	E	K	Ä	R	T
N	P	S	A	D	I	T	A	A	P	U	L

16. Kes on õige õngemees?

Siin on kalamees Kalle ja kalamees Heino. Ühel mehel on õige varustus, teisel vale varustus. Mis on õigesti (8), mis valesti (8)?

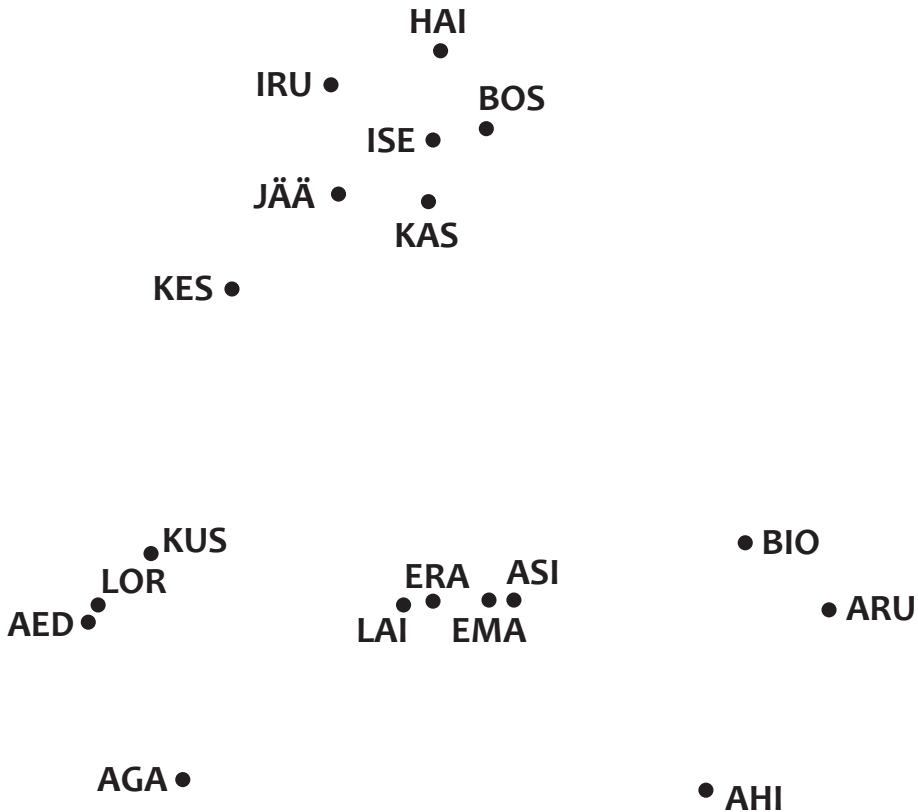
17. Kas olla või tegutseda?

Märkige iga väljendi juurde, kuidas peaksite sellele olukorrale reageerima.

Peaksin ...				
	võtma rahulikult	olema väga ettevaatlik	võtma ise midagi ette	küsima abi
meri põlvini				
piisk meres				
vesi ahjus				
nagu kala vees				
suu jookseb vett				
suu vett täis				
kaks tilka vett				
silmad vees				
vee peal hoidma				
vett vedama				
vett sogama				
vett laskma				
vett peale tõmbama				
jää hakkab liikuma				
lehm libedal jääl				
õhukesel jääl käima				
silmalesse uppuma				
rohelusse uppuma				
nahka päästma				

18. Vesipilt

Tõmmake joon punktist punktini tähestiku järjekorras.
Milline kujutis tekib?

19. Vaga vesi, sügav põhi

Meil on palju rahvapäraseid piltlikke ütlusi, mis aitavad kõnes avaldatud mõtteid muuta elavamaks. **Mida need ütlused tähendavad? Küsige, milline on Teie vestluskaaslase arvamus nende ütluste kohta?**

Ega siingi vesi külje alla tule.

Vesigi ei lähe vahele.

Ihu on kõik vesihernel.

Kadus kui vesi kuumale kerisele.

Kui juba vesi perse ulatub, siis hakkab alles lootsikut tegema.

Vaga vesi, sügav põhi.

Kuum vesi ei unusta, et ta oli kord külm.

Ladus ja selge kui vesi.

Liigub kui vesi heina sees.

Nagu lutikale keev vesi.

Käi ära ja tõmba vesi ka peale.

Tulelõke ojas ja vesi ahjus.

Ei hakka peale tuli ega vesi.

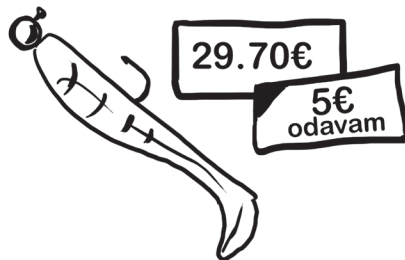
Teeb tule sinna, kus on kõige suurem vesi.

Kaob nagu vesi sõelalt.

20. Oskar täiendab kalastuse varustust

Oskaril on uueks kalastushooajaks vaja osta uusi lante. Poodi minnes on ta üllatus suur, kui näeb, et just täna on landid müügil soodushinnaga.

Tõmmake ring ümber kõige odavamale ja nelinurk kõige kallimale landle.

21. Peipsi peal

Lugege teksti ja püüdke sellest aru saada.

„Aa, kraut, maa!“ haikõb Rien, pvinõli vee sees, khuu ta jtäkäüi palet knkuuukd,

„Jaak, maa, karut, jlaad on jbua pajõhs!“

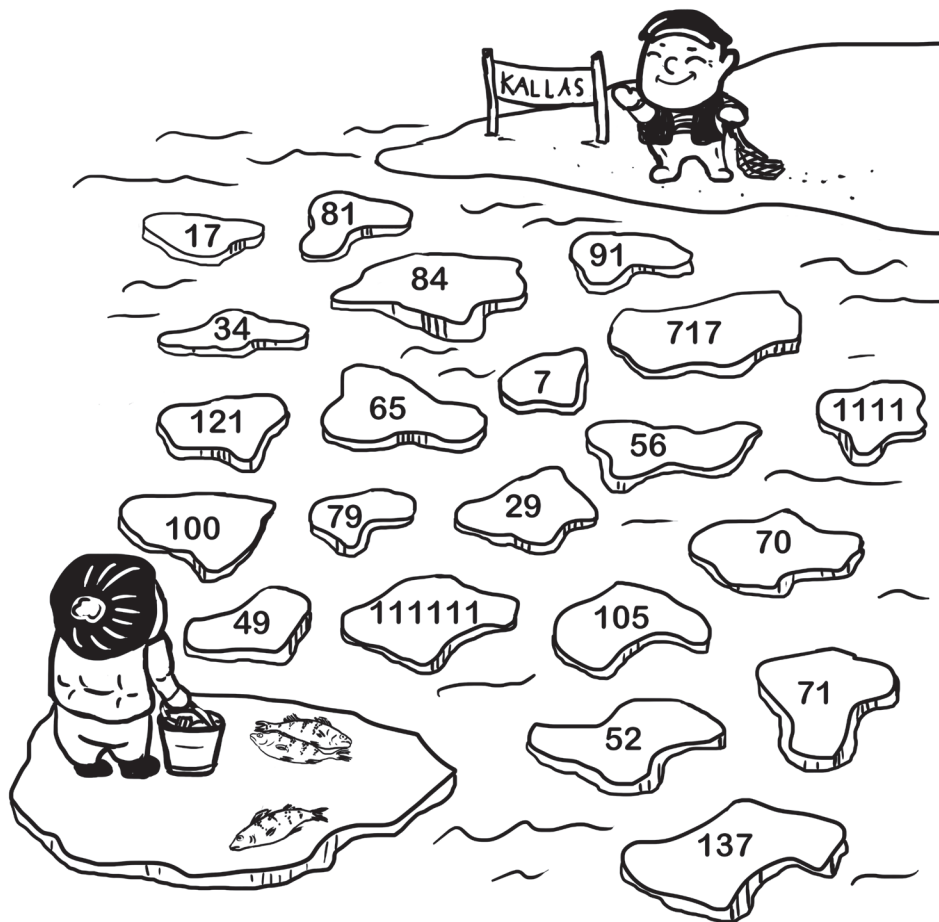
„Lethür on lhüetr,“ mtelõb Rien ja kgniib kühlronorti ameesl viesäke knjlaaülüa.

Mis meenub teksti lugedes?

22. Jäävangis

Kaarel ja Paul on kevadisel kalapüügil olnud ettevaatamatud ja jäänud jääpangale vangi. Kaldale saavad mehed liikudes mööda jääpanku, millele kirjutatud number jagub seitsmega.

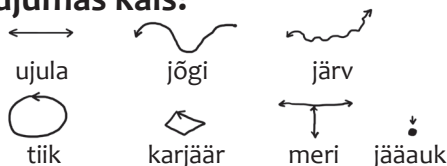

VASTUSED

1. Rohkem või vähem

A: > 60–74-aastastest inimestest 61% on kehva ujumisoskusega. **B:** < Kõrgem vanus soodustab võimete ühindamist. **C:** < Kogukondade püstitatud veeohutusstende on üle 600, aga umbes ¼ on neist lõhutud. **D:** > 60–74-aastastest inimestest käib rannavalveta ujumiskohtades suurem osa kui elanikkond keskmiselt. **E:** < 2019. aastal veeõnnetustes hukkunust 14 kukkus või libises, 13 uppus supeldes. (Veekogu kaldalt kukkumist või vette libisemist peab riskiteguriks vaid 2% inimestest. **F:** > Vaid veidi üle 10% peredest, kelle kodu või maakodu lähedal on veekogu, on palunud eakal lähedasel oma võimeid realistlikult hinnata. Eakate järelevalveta jätmist oskas suvise veeohuna nimetada marginaalne osa elanikkonnast. **G:** > Nendest, kes on viimase 12 kuu jooksul paadi või muu taolise veesõidukiga sõitnud, on päästevesti alati kandnud vaid 70%. **H:** <. **I:** <. **J:** > Paadis peavad olema kõikidel päästevestid seljas. **Allikas:** Päästeameti statistika ja Veeohutuslasale teadlikkuse indeksuuring 2019.

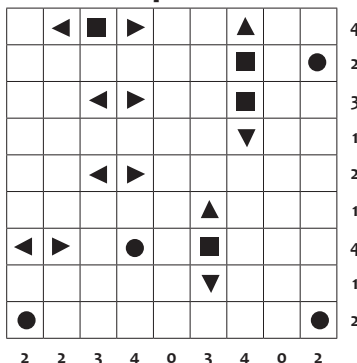
5. Kus Kalev eelmisel aastal ujumas käis?

6. Asjad oma kohale!

Puudu on asukoha tuvastamise number, päästerõngas ja viskeliin.

12. Laevade pommitamine

2. Paadikuuri päästerõngad

Kõige pealmine päästerõngas K1, kõige alumine S, moodustub sõna KAJAKAS.

3. Armastus rannas

Värviraamat; sopi naljaka; agar vutimees; vee kraan; plii. Atsakas; liipas (ta kasutas; Utah velotakso; janukustutus – kummardas; laisk aus tiksuja; oli ime; vesi, värvid; Taamal luristas; käär idusalati. Lisaks veel: Markus lippas.

4. Kuuma päikese eest, oooo

Lapsed õhkmadratsil ja täispuhutava mänguasjaga järelevalveta vees, naine vaatab arvutit seljaga vee poole ega jälgi lapsi, mehed joovad rannas alkoholi, paadiga sõitjatel puuduvad päästevestid, üks paadiga sõitjatest ohtlikult püsti, veesuusataja suplejatele väga lähedal, rannal vedelevad klaasikillud ja plekkpurk, veeohutusstendil puudub päästerõngas.

7. Naabrimees Leo salakiri

ilmateade ütles et täna on UV kiirgus madalam lähme randa

8. Siimu sõlmed

Sõlm tekib nööridest number 3 ja 4.

9. Andekuse test

1) b; 2) c; 3) c; 4) a; 5) c.

10. Ohtlik hoov

Lahtine rakkekaev, naine kummardub kaevu kohale – pumbakaev. Ämber rakkekaevu kõrval – ämber ripub pumbakaevu küljes. Kaaneta veetünn, lapsed veetünni ääres mängimas – veetünnil kaas peal. Taamal järsu kaldaga tarastamata tiik – tiiki ümbritseb tara. Tiiki voolab oja, millel katkine purre – purre terve. Majal katkine vihmaveetoru – vihmaveetoru terve. Öues poriloik, mis on libe ja oht kukkuda – poriloiku ei ole.

14. Riskantne teekond

Kõrge lävepakk. Koridoris põrandal loik. Põrandal laiali kassi mänguasjad. Maas jookseb juhe. Vannitoas tapeet ja põrand sellised, mis paneb pea ringi käima. Vannitoas maas mitte matt vaid kortsus vaip. Vannitoas on kõrge servaga dušialus, kuhu ronides võib tasakaalu kaotada.

särts

11. Abivahendid ja kaitsevahendid

kaka, iive, ürp, aval, vesik, lunastus, astus, tusk, idu, risk, igi, igiliikur, kurg, rula, laat, nano, äss, aku, roti, seede, Eeden, siia, lao, oi-lii, asi, sile, saag, tusk(a), alp, iseka, (ise, ka), kao, vuti, jää(s), nosi, osi, laik, džinn, aam, mini, deo, eesuks, (ees, uks), nüri, Riia, ese, isa, lotoratas, (loto, ratas), ava, hing, taht, ula, era, rada, luud, uudis, nirk, ila.

K	A	K	A	T	T	E	L	I	I	E	N
ü	R	P	Ä	I	K	E	S	E	V	A	R
A	V	A	L	V	E	S	I	Ü	B	A	B
I	U	N	A	S	U	S	K	A	R	K	
P	I	O	I	D	U	K	A	A	R	T	A
R	V	S	K	Ž	G	S	O	B	R	A	V
I	G	I	A	I	K	U	B	G	H	A	K
L	I	A	Ä	N	R	U	L	A	A	T	O
L	J	A	A	N	A	E	L	T	A	L	E
I	Ä	Ä	T	A	A	N	O	A	V	I	L
D	Ä	S	S	I	M	Ü	T	S	A	K	U
I	S	T	E	M	I	R	O	T	I	U	U
S	E	E	D	E	N	I	R	O	H	U	B
E	M	V	E	S	I	A	O	I	L	I	I
K	A	E	P	I	D	E	T	I	N	A	S
A	R	S	I	L	E	S	A	A	G	R	O
O	K	T	E	O	E	S	T	U	S	K	A

16. Kes on õige õngemees?

Päästevest seljas – tavaline vest. Taskus termos – taskus pudel viina. Mobiil õhu-kindlas vaakumkotis – kilekotis teine pudel alkoholi. Soojad saapad – külmad kalossid. Soojalt riides – pole eriti midagi seljas. Tugev pikk nöör – ainult õng. Kaelas ripub vile – vilet pole. Käes on pikk kepp (jää paksuse kindlaks tegemiseks) – käes on ahang.

18. Vesipilt Pildil on purjekas.

20. Oskar täiendab kalastuse varustust

Odavam lant 10€, nüüd 7.50€
Kallim lant 29.70€, nüüd 24.70€

22. Jäävangis

49, 11111, 105, 70, 56, 7, 84, 91.

särts

13. Miralda ja Mihkel maandavad õues riske

vedeleb, kummarduda, julgeks, tunni, ülearu, silla, sandiks, pori.

15. Tähtis märkmikuleht

A	S	R	I	L	V	L	K	S	R	O	P
E	S	A	R	G	I	V	U	I	I	B	N
R	P	I	K	E	O	I	S	T	K	M	
S	P	S	R	U	D	V	K	T	S	Õ	I
A	R	T	O	I	A	O	L	M	E	N	S
S	P	E	R	N	T	K	G	L	V	M	E
B	R	A	K	S	D	A	H	E	E	V	
S	T	Õ	N	G	V	H	L	U	T	K	T
K	O	N	N	V	E	T	S	S	I	K	
N	U	G	A	S	E	E	M	I	A	V	A
L	O	A	R	Õ	P	N	E	K	A	R	T
N	P	S	A	D	I	T	A	A	V	U	L

Veehauskar –
kühvel, mida
kasutatakse
veesõidukist
(paadist) vee
välja kühvel-
damiseks.
Särituli –
kasutatakse
häda korral
märgu-
andmiseks.

19. Vaga vesi, sügav põhi

Ega siingi vesi külje alla tule. – Öömajale jäämisest. Vesigi ei lähe vahele. – Elama armastuses ja ühel meel. Ihu on kõik vesihihnel. – Higistamine. Kadus kui vesi kuumale kerisele. – Suur vajadus millegi järele. Kui juba vesi perse ulatub, siis hakkab alles lootsikut tegema. – Viimases hädas võetakse alles midagi ette. Vaga vesi, sügav põhi. – Viitab inimese pealispinna all peituvale keerukusele. Kuum vesi ei unusta, et ta oli kord külm. – Kõik on muutumises, arengus. Ladus ja selge kui vesi. – Lugemine selge. Õeldakse ka mõtete kohta. Liigub kui vesi heina sees. – Õeldakse väga pikaldase inimese kohta. Nagu lutikale keev vesi. – Oli mõjuv abinõu. Käi ära ja tõмба vesi ka peale. – Kui seltskonnas tahetakse kellestki lahti saada või kui keegi läheb ära. Tulelõke ojas ja vesi ahjus. – Suur häda käes. Ei hakka peale tuli ega vesi. – Õeldakse väga iseteadliku inimese kohta. Teeb tule sinna, kus on kõige suurem vesi. – Valetab, püüab petta. Kaob kui vesi sõelalt. – Kaob väga kiiresti, nt raha.

21. Peipsi peal

„Aa, kurat, maa!“ hõikab Rein, põlvini vee sees, kuhu ta jäätüki pealt kukkunud, „Jaak, maa, kurat, jalad on juba põhjas!“ „Lühter on lühter,“ mõtleb Rein ja kingib kroonlühtri asemel väikese küünlajala.
J. Liiv Peipsi pääl 1892.

Head lapsed ja lapselapsed

Meil on olnud uppumissurmasid kahjuks liiga palju. Enamik neist õnnetustest on olnud ebatavalised, sest on juhtunud inimestega, kellel ei ole olnud soovi vette minna. Pigem on vette kukutud õnnetu juhuse läbi. Samuti ei ole veekogud, kuhu uputakse, arvamuspäraselt jõgi, järv või meri. Meil on tapjaveekogudeks tiigid ja kraavid – mõned neist nii väikesed, et ei vääri veekogu nimegi. Varasem klassikaline veeõnnetusse sattuja kuvand – keskealine või noor napsune mees – on muutunud. Tapjaveekogudes uppujaks on sageli vanem härra või proua, kes on kaotanud tasakaalu, libisenud või komistanud.

Mõeldes meie teema sihtrühma peale, siis võib tunduda, et veeohutuse sõnumite viimine vanemaealisteni ei ole kõige lihtsam. Kuid tegelikult lahenduses midagi keerulist ega kallist ei ole. Kõige lihtsamini saame meie, lapsed ja lapselapsed, sellesse panustada. Esmalt võiks koos memme-taadiga läbi jalutada tema tavapärased liikumisrajad. Kooskäimine annab kohe peegelduse, millised takistused ohuolukordi tekitavad. Oluline on, et meie majapidamistes oleks lahtised tiigid tarastatud, kastmisvesi tuleks pumba abil voolikust, kaevurakked oleksid korras, kraavide kallastel muru niidetud ja sildadel oleksid terved käsipuud.

Kui suudame üheskoos need murekohad läbi mõelda, probleemidele lahendused leida ja vanematega veeohutuse asjadest lihtsas keeles rääkida, siis hoiame kindlasti ära mõne traagilise õnnetuse, kus üheks osapooleks on vesi ning teiseks kellegi lähedane.

sart's

